

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

Нефьодова Жанна Рінатівна

**ДЕРЖАВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ
НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Необхідність охорони здоров'я в даний час усвідомлюється, мабуть, усіма. Більш того, в більшості цивілізованих суспільств здоров'я визнається соціальним благом, необхідної якісної складової людського буття, яка, по-перше, є основним фактором біологічного виживання людини, а по-друге, багато в чому визначає можливість соціалізації індивіда, тобто, простіше кажучи – дозволяє людині бути людиною. Здоров'я всіх людей є основою для досягнення миру і безпеки і залежить від якомога тіснішої співпраці окремих людей і держави в цілому. Не випадково, тому право на охорону здоров'я закріплюється в більшості сучасних конституцій, що само по собі надає даному праву особливий соціально-правовий статус з урахуванням значущості основного закону в ієрархії нормативних актів будь-якої країни.

Додання праву на охорону здоров'я статусу конституційного, з одного боку, означає визнання за даним правом першорядної ролі в системі прав і свобод людини і громадянина, віднесення його до системи тих суспільних цінностей, які складають основу функціонування будь-якого соціуму, а з іншого – об'єктивно накладають на державу невід'ємні обов'язки (зобов'язання) щодо його забезпечення, бо проголошення права на охорону здоров'я в якості основного права людини перетворює реалізацію даного права в постійне завдання будь-якого уряду. Відповідно до цього в нормах національного законодавства, основних міжнародно-правових актах здоров'ю як суспільного блага, що забезпечується і охороняється державою, приділяється значна увага.

Таким чином, конституційне закріплення права на охорону здоров'я апріорі має означати готовність, а головне – здатність тієї чи іншої держави забезпечити хоча б мінімальний рівень медико-санітарних, соціально-побутових, інформаційно-комунікативних та інших умов, що дозволяють говорити про реальну можливість для громадян цих країн зберегти, а в необхідних випадках – відновити і зміцнити своє здоров'я. Відповідно, перед державою постає завдання створити умови для забезпечення права людини і громадянина на охорону здоров'я.

Вагомий внесок у дослідження теоретичних засад та практичного досвіду державного забезпечення права громадянина на охорону здоров'я зробили такі науковці, як: Н. Авраменко, І. Берн, О. Бетлій, Г. Білецька, О. Бобришева, Р. Богачев, А. Бондар, Л. Бондарева, В. Галай, З. Гладун, Р. Гревцова, І. Демченко, Є. Долотенко, В. Іванюшенко, О. Кичма, О. Мірошніченко, А. Муканова, А. Павленко, Г. Резнік, В. Сакало, І. Сенюта, Ю. Сізінцова, В. Скомороха, Г. Слабкий, С. Стеценко, А. Таращук, А. Федчишин, Н. Хендель, О. Шамич та інші.

Проте, не зважаючи на значні наукові здобутки у цій сфері, лишається ще відкритим питання державного забезпечення права людини на охорону здоров'я в сучасних умовах проведення медичної реформи в Україні.

Метою дослідження є проведення аналізу засад державного забезпечення права людини на охорону здоров'я, а також особливостей його реалізації в Україні. Для її досягнення в роботі необхідно було вирішити наступні завдання:

- з'ясувати теоретичні засади державного забезпечення права людини на охорону здоров'я;
- встановити нормативно-правові засади державного забезпечення права людини на охорону здоров'я;
- охарактеризувати процес реалізації права людини на охорону здоров'я та визначити перспективи розвитку системи державного забезпечення права людини на охорону здоров'я в Україні.

Об'єктом дослідження є право людини на охорону здоров'я.

Предмет дослідження – державне забезпечення права людини на охорону здоров'я.

Методологічну основу дослідження складає сукупність загальнонаукових та спеціальних підходів до пізнання державноуправлінських явищ, використання яких дало можливість отримати науково-обґрунтовані результати. Серед загальнонаукових методів застосовувались, насамперед, аналіз, синтез, дедукція, системний, структурно-функціональний, порівняльний, методи узагальнення та історичний. Окрім того, для визначення особливостей нормативно-правових актів було використано порівняльно-правовий метод та метод контент аналізу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у спробі систематизації вітчизняного та міжнародного досвіду забезпечення права людини на охорону здоров'я, а також визначенні перспективних напрямків оптимізації існуючої системи державного забезпечення права на охорону здоров'я в Україні.

Теоретичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання результатів магістерської роботи в діяльності структурних підрозділів органів публічної влади, до повноважень яких відноситься регулювання питань охорони здоров'я. Також робота може бути корисною у навчальному процесі при підготовці магістрів публічного управління та адміністрування, перепідготовці та підвищенні кваліфікації кадрів у сфері охорони здоров'я.

Апробація результатів дослідження. Результати магістерського дослідження було викладено у тезах, що були представлені на Всеукраїнській щорічній науково-практичній конференції «Могилянські читання – 2020: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти».

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, шістьох підрозділів, висновків та списку використаних джерел, який налічує 80 найменування. Загальний обсяг роботи складає 91 сторінку, з них 74 сторінок основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформовано мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі **«ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я»** з'ясовуються теоретичні засади державного забезпечення права людини на охорону здоров'я.

У підрозділ 1.1. **«Право людини на охорону здоров'я як об'єкт наукових досліджень»** встановлено, що права людини – феномен світової культури і духовності людини. Вони є проявом життєво важливих потреб та інтересів людини, а також специфічних відносин в системі людина – суспільство – держава. Права людини – це основа людського існування та співіснування в сучасному житті громади.

Відмічається, що об'єктивність існування такого блага людини як «здоров'я», породило виникнення у людини права на нього. Йдеться про потреби в наявності певних правових регуляторів, спрямованих на створення умов збереження і зміцнення здоров'я. При цьому, здоров'я для людини не виступає самостійною метою інтересів, в основному, як один «з головних критеріїв повноцінного життя людини, умовою якості життя. Тобто, такий природний взаємозв'язок життя та здоров'я людини, породжує правове поєднання соціально-правового співіснування двох прав людини – права «на життя» і права «на охорону здоров'я», на принципах єдності мети, взаємної залежності та взаємного впливу.

Беручи до уваги об'єктивність існування різних підходів до юридичної доктрини права людини на здоров'я, різниці поглядів і позицій щодо можливостей її правової регламентації, можна зробити висновок про доцільність правового закріплення «права людини на здоров'я» та широкого його використання в державноуправлінській практиці. Це не тільки данина його визнання міжнародними нормами, але, перш за все, його здатності і можливості впливу на якість життя людини. У тому числі і щодо захисту від протиправних посягань, зниженні рівня або усунення негативних факторів впливу на життя людини, забезпечення безпечних його умов тощо.

У підрозділі 1.2. **«Сутність державного забезпечення права людини на охорону здоров'я»** встановлено, що Важливою умовою забезпечення реалізації права на охорону здоров'я є соціальна держава. Визначення «соціальна» означає інтегровану в спільну діяльність сукупність тих чи інших властивостей і особливостей суспільних відносин даного суспільства індивідами або групами індивідів в конкретних умовах місця і часу у відносинах людей один до одного, до свого положення в суспільстві, явищ, процесів суспільного життя. Державне регулювання в цій сфері спрямоване на досягнення наступних цілей:

- створення умов для задоволення потреби населення в якісних медичних послугах;
- забезпечення стійких темпів розвитку галузі;
- підтримка наукового потенціалу галузі;
- регулювання структурних змін в охороні здоров'я, викликаних рівнем захворюваності населення, демографічною ситуацією в країні.

Виявлено, що Споживання медичних послуг в силу свого особливого соціального значення не може визначатися тільки рівнем платоспроможності пацієнта. Подібна ситуація не відповідає постулатам ринкових відносин. Забезпечення доступності медичних послуг для всіх верств населення, в тому числі й для значної частини громадян, що живуть за межею бідності, вимагає участі держави. Ці специфічні особливості медичних послуг обмежують дію ринкових механізмів в охороні здоров'я та призводять до необхідності участі держави в регулюванні розвитку галузі.

Таким чином, вільний ринок непридатний для регулювання системи охорони здоров'я, так як охорона здоров'я являє собою особливий сектор господарства, в якому недоліки ринкових відносин можуть надавати значно більший негативний вплив на населення, ніж в інших сферах.

У другому розділі «НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я» встановлено нормативно-правові засади державного забезпечення права людини на охорону здоров'я.

У підрозділі 2.1. «Нормативно-правове закріплення права людини на охорону здоров'я в Україні» на основі проведеного аналізу визначено, що існує певна ієрархія нормативно-правових актів в системі законодавства в сфері охорони здоров'я до якої можна віднести 5 рівнів нормативних актів:

1. До першого рівня відноситься Конституція України, в статті 49 якої вказано про право кожного на охорону здоров'я, медичну допомогу і медичне страхування.

2. До другого – галузеві кодекси, які включають загальні норми, що використовуються в медичній сфері (Цивільний кодекс, Кримінальний кодекс, Кодекс про адміністративні правопорушення, Кодекс законів про працю та інші).

3. До третього рівня відноситься Основи законодавства України про охорону здоров'я як головний спеціальний закон в даній сфері.

4. Четвертий рівень – спеціальні закони, які регулюють спеціальні сфери медичної діяльності. До них можна віднести: донорство, психічна допомога, окремі інфекційні захворювання та інші.

5. Останній рівень – акти центральних і місцевих органів державної виконавчої влади, а саме розпорядження Міністерства охорони здоров'я України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, укази і розпорядження Президента України, накази та інші нормативно-правові акти органів влади.

Виявлено, що адміністративне право вказує на певні зобов'язання

громадян, які мають відношення до надання медичної допомоги, забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя тощо. Наприклад, деякі категорії населення зобов'язані проходити медичні огляди для профілактики. В певних законодавчо визначених випадках «необхідно проводити обов'язкові медичні огляди, профілактичні щеплення, лікувальні та карантинні заходи та інші».

У підрозділі 2.2. «Формування міжнародних стандартів захисту права на охорону здоров'я» з'ясовано, що право на охорону здоров'я є одним з основних прав людини, які мають такий же статус, як право на життя або свободу совісті. В прийнятій у 1998 р Всесвітній декларації з охорони здоров'я усіма учасниками Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я було визнано, що здоров'я та добробут людей є кінцевою метою соціального та економічного розвитку суспільства.

Визначено, що право на охорону здоров'я входить в число найважливіших загально визнаних соціальних прав людини. Тим часом на сьогодні склалося розуміння міжнародної системи прав людини яке складається з двох відмінних категорій прав, що знайшло відображення в різних підходах до тлумачення зобов'язань держав щодо класичних (громадянські і політичні) прав, з одного боку, та прав другого покоління – соціальних, економічних і культурних – з іншого. В результаті за минулі роки громадянським та політичним правам приділялося значно більше уваги не тільки в теорії публічного управління, а й на практиці, тоді як соціально-економічні та культурні права найчастіше лишалися без ретельної уваги.

Необхідність міжнародно-правового регулювання і контролю над науковими дослідженнями вже давно стала очевидною. Слід спрямувати зусилля на запобігання загроз правам людини, її безпеки, на сталий розвиток охорони здоров'я, яке розглядається в якості одного з головних завдань ООН.

На думку дослідників діяльності ВООЗ, така неактивна роль Організації в питаннях міжнародного правотворчості пов'язана, перш за все, з тим, що більшість її співробітників складають особи, які мають медичну освіту. Як наслідок, в рішенні задач Організації використовується не правовий, а медико-технічний підхід. Все це призвело до того, що міжнародна правотворчість в галузі охорони здоров'я, на відміну від інших галузей міжнародного права (наприклад, екологічного), розвивалося порівняно повільно.

У третьому розділі «РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я» охарактеризовано процес реалізації права людини на охорону здоров'я та визначено перспективи розвитку системи державного забезпечення права людини на охорону здоров'я в Україні.

У підрозділі 3.1. «Механізм міждержавного співробітництва в галузі охорони здоров'я» зазначається, що забезпечення умов для дієвої системи охорони здоров'я в країні безпосередньо залежить від цілого ряду чинників, серед яких основними будуть політичний, економічний і культурний. Значення цих факторів важко переоцінити, бо кожен з них здатний

перетворити взяті на себе державою зобов'язання щодо охорони здоров'я в нічим не забезпечену декларацію. Наприклад, наявність в країні громадянської війни (політичний фактор) передбачає відсутність будь-яких гарантій в галузі охорони здоров'я, бо в умовах подібного протистояння неможливо гарантувати навіть природного права людини на життя.

Виходячи з поширеної в міжнародній доктрині прав людини концепції про трирівневий характер зобов'язань держави з приводу того чи іншого права (будь то зобов'язання перед своїми громадянами або в рамках світового співтовариства). Одне лише формальне закріплення (декларація) права, навіть і на найвищому рівні – в конституціях або актах міжнародного значення – відповідає всього лише першому рівню державних зобов'язань – обов'язку визнавати (поважати) дане право. Відзначимо, що другому рівню відповідає зобов'язання захищати його, а третьому – власне реалізовувати його.

Визначено, що міждержавному співробітництву як окремому інституту притаманні всі необхідні ознаки, що дозволяють вважати його таким: як і будь-який інститут він являє собою сукупність норм, що регулюють певний вид відносин. Такими відносинами є відносини міждержавної або міжнаціональної взаємодії, в даному випадку – з охорони здоров'я. Крім того, для даної сукупності норм характерна певна системність, яка знаходить свій вияв у їх співвідпорядкованості та ієрархії (норми Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права як основоположні в цій області, далі – норми Статуту ООН, Статуту ВООЗ тощо).

У підрозділі 3.2. «Перспективи розвитку системи державного забезпечення права людини на охорону здоров'я в Україні» зазначається, що в даний час можна констатувати, що розвиток системи державного забезпечення охорони здоров'я в Україні йде по шляху створення цілого пакету з окремих, спеціалізованих законодавчих актів. Однак законодавство в цій сфері має створюватися не як сукупність розрізнених актів з вузьких питань, а як науково обґрунтований та взаємопов'язаний акт, який повинен бути базою, основою даного законодавства. Основний шлях подолання множинності нормативних актів, а також прогалин і суперечностей регулювання – це підвищення уваги до кодифікації законодавства, прийняття законів по об'єднаним блокам регулювання.

Одним з пріоритетних напрямків вдосконалення законодавства про охорону здоров'я є систематизація діючої нормативно-правової бази, тобто зведення до внутрішньої єдності нормативно-правових актів шляхом зовнішньої та внутрішньої обробки їх змісту. Основою всієї систематизації повинно стати створення Медичного кодексу – нового зведеного законодавчого акту, з внутрішньої чітко певною структурою, що базується на основі суттєвої переробки нормативного масиву в сфері охорони здоров'я населення. Тим самим, мається на увазі необхідність, по-перше, створення єдиного зведеного законодавчого акту, а по-друге – переробки нині діючих нормативних правових актів з тією метою, щоб вони відповідали даному

кодексу.

Зазначається, що завданнями розвитку охорони здоров'я має бути:

- створення умов, можливостей і мотивації населення України для ведення здорового способу життя;
- перехід на сучасну систему організації медичної допомоги;
- конкретизація державних гарантій надання громадянам безкоштовної медичної допомоги;
- створення ефективної моделі управління фінансовими ресурсами програми державних гарантій;
- підвищення кваліфікації медичних працівників та створення системи мотивації їх до якісної праці;
- розвиток медичної науки і інновацій в охороні здоров'я;
- інформатизація охорони здоров'я.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі проведено аналіз засад державного забезпечення права людини на охорону здоров'я, а також особливостей його реалізації в Україні. Результати дослідження дають підстави сформулювати наступні висновки.

1. З'ясовано, що можна виділити певні риси, які характеризують загальну сутність права людини на здоров'я і права на його охорону, як певного соціально-правового феномена:

- перша відображає якість самореалізації особистості. В даному аспекті право людини на охорону здоров'я втілює певні умови, засоби і гарантії такої самореалізації, опосередковує право людини на життя та охорону здоров'я;

- друга пов'язана з міжособистісними відносинами. Дане право людини зумовлює правила комунікації та взаємодії, а також засобів ненасильницького уникнення конфліктів та протиріч, як мова громадського діалогу і дієвий принцип примирення;

- третя риса об'єднала в собі рівні взаємовідносин людини та держави.

Разом з тим, з урахуванням існуючих загроз здоров'ю конкретної людини і суспільному здоров'ю в цілому, досліджувана сфера забезпечення права людини на охорону здоров'я потребує свого дослідницького продовження, значного розширення предметної його області та інтенсифікації вирішення актуальних завдань.

На основі аналізу характерних рис і особливостей державного управління охороною здоров'я в Україні можна дати наступне його визначення. Державне управління охороною здоров'я – це цілеспрямована, планомірна, безперервна діяльність органів державної влади, яка проявляється в виконавчо-розпорядчому за формою і який створюється за змістом впливі на керовані об'єкти (установи охорони здоров'я) і має на меті

забезпечення громадян гарантованим державою правом на отримання безкоштовної, якісної і високотехнологічної медичної допомоги.

2. Встановлено нормативно-правові засади державного забезпечення права людини на охорону здоров'я, на основі чого стверджується, що у впровадженні законодавчих норм в галузі охорони здоров'я назріла маса проблем, які не можуть бути вирішені одночасно. Фактично можна говорити про перспективу довготривалого процесу реформування та складного процесу створення позитивного іміджу вітчизняної системи охорони здоров'я серед громадськості.

Загалом, аналіз законодавства про охорону здоров'я, визначення його позитивних та негативних рис, а також пропозицій щодо вдосконалення наявної нормативної бази розкривають основні прогалини та недоліки, які притаманні національному законодавству в цій сфері. Проте, діяльність в законотворчому процесі, який існує в Україні, дає надію сподіватись, що в нашій країні поступово і виважено буде створена якісна нормативно-правова база, яка буде гарантією реформування в сфері охорони здоров'я.

На основі аналізу процесу формування міжнародних стандартів захисту права на охорону здоров'я можна стверджувати, що міжнародна правотворчість в галузі охорони здоров'я, на відміну від інших галузей міжнародного права (наприклад, екологічного), розвивалося порівняно повільно. Це пов'язують із тим, що більшість співробітників ВООЗ складають особи, які мають медичну освіту. Як наслідок, в рішенні задач Організації використовується не правовий, а медико-технічний підхід.

3. Охарактеризовано процес реалізації права людини на охорону здоров'я та відзначається, що створення внутрішньо єдиної системи актів є необхідною умовою підвищення ефективності державного забезпечення права на охорону здоров'я, а також сприяння ліквідації прогалин і суперечностей у чинному законодавстві. Систематизація законодавства потрібна також як ефективний засіб узгодження накопиченого масиву нормативних актів та перегляду суміжних з охороною здоров'я питань. Крім того, вона має забезпечити зручність під час реалізації права, надасть можливість більш швидкої орієнтації в законодавстві, допоможе оперативно знаходити і правильно тлумачити відповідні норми. Для усунення проблем, характерних для законодавства про охорону здоров'я громадян, необхідний масштабний перегляд принципів засад, на яких будується все соціальне законодавство, в тому числі законодавство про охорону здоров'я, приведення його в строго збалансовану систему, де цілі і вектори розвитку не суперечать, чи не суперечать одне одному, а працюють на спільну мету, що декларується у Конституції.

Діяльність щодо вдосконалення державного забезпечення системи охорони здоров'я громадян може бути сконцентрована за такими етапами:

- 1) розробка науково обґрунтованої концепції розвитку законодавства про охорону здоров'я громадян;
- 2) систематизація законодавства;

- 3) створення системи медичних закладів, що перетворюють державне забезпечення охорони здоров'я у повноцінну збалансовану систему;
- 4) проведення широкої інформаційної кампанії серед населення.

АНОТАЦІЇ

Нефьодова Ж.Р. Державне забезпечення права людини на охорону здоров'я. – на правах рукопису.

У магістерській роботі проведено аналіз засад державного забезпечення права людини на охорону здоров'я, а також особливостей його реалізації в Україні. У роботі з'ясовано теоретичні засади державного забезпечення права людини на охорону здоров'я; встановлено нормативно-правові засади державного забезпечення права людини на охорону здоров'я; охарактеризовано процес реалізації права людини на охорону здоров'я та визначити перспективи розвитку системи державного забезпечення права людини на охорону здоров'я в Україні

На основі аналізу характерних рис і особливостей державного управління охороною здоров'я в Україні дається наступне його визначення. Державне управління охороною здоров'я – це цілеспрямована, планомірна, безперервна діяльність органів державної влади, яка проявляється в виконавчо-розпорядчому за формою і який створюється за змістом впливі на керовані об'єкти (установи охорони здоров'я) і має на меті забезпечення громадян гарантованим державою правом на отримання безкоштовної, якісної і високотехнологічної медичної допомоги.

Встановлено нормативно-правові засади державного забезпечення права людини на охорону здоров'я, на основі чого стверджується, що у впровадженні законодавчих норм в галузі охорони здоров'я назріла маса проблем, які не можуть бути вирішені одномоментно. Фактично можна говорити про перспективу довготривалого процесу реформування та складного процесу створення позитивного іміджу вітчизняної системи охорони здоров'я серед громадськості.

Охарактеризовано процес реалізації права людини на охорону здоров'я та відзначається, що створення внутрішньо єдиної системи актів є необхідною умовою підвищення ефективності державного забезпечення права на охорону здоров'я, а також сприяння ліквідації прогалин і суперечностей у чинному законодавстві. Систематизація законодавства потрібна також як ефективний засіб узгодження накопиченого масиву нормативних актів та перегляду суміжних з охороною здоров'я питань.

Ключові слова: права людини, право охорону здоров'я, державне забезпечення, міжнародні стандарти, міждержавне співробітництво.

SUMMARY

Nefedova Zh.R. State support of the human right to health care. - on the

rights of the manuscript.

The master's thesis analyzes the principles of state provision of the human right to health care, as well as the peculiarities of its implementation in Ukraine. The paper clarifies the theoretical foundations of state provision of the human right to health care; the normative-legal bases of the state provision of the human right to health care are established; the process of realization of the human right to health care is characterized and to define prospects of development of system of the state maintenance of the human right to health care in Ukraine

Based on the analysis of the characteristics and features of public health management in Ukraine, the following definition is given. Public administration of health care is a purposeful, planned, continuous activity of public authorities, which is manifested in the executive-administrative form and which is created by the content of the impact on managed facilities (health care institutions) and aims to provide citizens state-guaranteed right to receive free, high-quality and high-tech medical care.

The normative-legal bases of the state provision of the human right to health care have been established, on the basis of which it is stated that a lot of problems are ripe in the implementation of legislative norms in the field of health care, which cannot be solved at once. In fact, we can talk about the prospect of a long process of reform and a complex process of creating a positive image of the domestic health care system among the public.

The process of realization of the human right to health care is described and it is noted that the creation of an internally unified system of acts is a necessary condition for improving the efficiency of state protection of the right to health care, as well as helping to eliminate gaps and contradictions in current legislation. Systematization of legislation is also needed as an effective means of harmonizing the accumulated array of regulations and reviewing health-related issues.

Keywords: human rights, health care law, state support, international standards, interstate cooperation.